

Redovisning av uppdrag om uppföljning av provresultat för sfi

Härmed redovisas uppdraget (U2008/1045/SV) uppföljning av provresultat för sfi givet i särskild ordning

Sammanfattning

Skolverket föreslår att resultaten för nationella slutprov för sfi samlas in i en totalinsamling. Fördelarna med en totalinsamling överväger, särskilt med tanke på de samordningsvinster som kan göras genom att koppla samman den reguljära insamlingen med resultatinsamlingen. Skolverket utvecklar en digital bedömningsplattform för att kunna erbjuda sfi-prov baserade på en IT-lösning. När bedömningsplattformen tas i bruk underlättas insamlingen ytterligare. I ett första steg föreslår Skolverket en totalinsamling genom att lägga till insamling av provresultat till den reguljära insamlingen genom Statistiska centralbyrån (SCB), i ett andra steg en totalinsamling av provresultat via Skolverkets bedömningsplattform.

Skolverket föreslår att resultatinsamlingen läggs till den reguljära uppföljningsstatistiken, dels för att minska antalet insamlingstillfällen för uppgiftslämnarna, dels av kostnadsskäl.

Skolverket föreslår start för reguljär resultatinsamling i februari 2010. Insamling av provresultat för sfi medför ändring i Skolverkets föreskrifter om uppgiftsinsamling från skolhuvudmännen, SKOLFS 2000:157.

Utredning

Bakgrund

Regeringsuppdrag (U2008/1045/SV) om mål och prov på varje studieväg i svenskundervisning för invandrare innehåller tre huvuddelar. Skolverket ska ta fram nya kursplaner för sfi samt utveckla nya nationella slutprov enligt följande:

- *Proven ska vara baserade på IT-lösningar och vara tillgängliga för elever med funktionshinder.*
- *Proven ska införas successivt från och med den 1 januari 2009. Proven ska IT-baseras i den takt som är möjlig. Prov som inte är IT-baserade får användas under en övergångsperiod fram till den 1 januari 2010.*

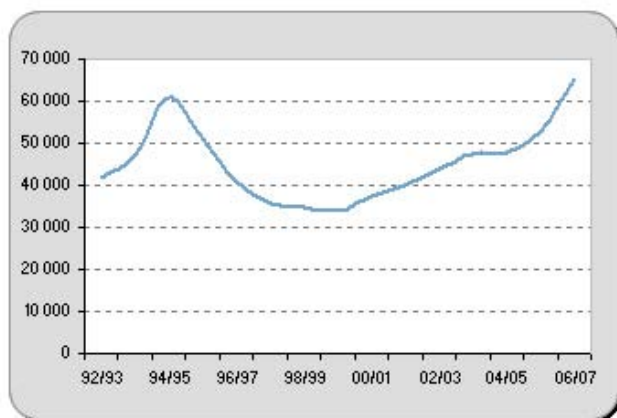
Skolverket ska samla in ett urval av provresultaten för uppföljning och analys på nationell nivå. Skolverket ska lämna förslag på hur uppföljningen kan utformas.

I denna redovisning ges förslag på hur uppföljningen kan utformas. Uppdraget innebär att nationella slutprov utvecklas för B-kursen på studieväg 1, för C-kursen på studieväg 2 och för D-kursen på studieväg 3. Till och med 2008 har endast prov för D-kursen erbjudits.

Proven konstrueras och utvecklas vid Institutionen för utbildningsvetenskap med inriktning mot språk och språkutveckling (USOS), Stockholms universitet under ledning av professor Inger Lindberg.

Antalet sfi-studerande

Antalet studerande på sfi varierar men har ökat sedan läsåret 1998-99. Lsåret 2006/2007 var antalet inskrivna elever 65 222, det högsta antalet någonsin.

Jämfört med andra ämnes- och kursprov kommer det dock att vara färre provtagare per prov som genomför ett sfi-prov. Antal studerande som avslutat utbildningen med minst godkänt resultat läsåret 2006/2007 på de olika studievägarna:

Studieväg 1, kurs B	1121
Studieväg 2, kurs C	3251
Studieväg 3, kurs D	9996

Analys av tidigare läsårsstatistik pekar också på att antalet genomförda nationella prov kan uppgå till ungefär 20 000 prov på samtliga nivåer.

En urvalsinsamling på ett sådant begränsat antal prov medför att eventuella analyser på kommunnivå blir mycket svåra att genomföra.

Nuvarande insamling av sfi-prov

Skolverket samlar för närvarande inte in provresultat för sfi och har heller inte tidigare föreskrivit om insamling av provresultat för sfi. Med införandet av uppföljning av provresultaten för sfi måste Skolverkets föreskrifter om uppgiftsinsamling från skolhuvudmännen (SKOLFS 2000:157) ändras.

Den insamling av provresultat som sker idag administreras av USOS, Stockholms universitet och är en urvalsinsamling som sker på frivillig basis. Insamlingen innebär att Stockholms universitet uppmanar utbildningsanordnare att skicka in provresultat och elevlösningar från var femte provtagare. Om antalet provtagare på D-kursnivå uppgår till ca 9000, som läsåret 2006/2007, skulle 1800 elevlösningar ha skickats till institutionen. Erfarenheten har visat att endast ett fåtal anordnare skickar in provresultat och elevlösningar. För prov 22, som är det senaste prov som följts upp, skickades endast 159 elevlösningar in. Som underlag för utveckling av nya prov och en pålitlig analys av måluppfyllelse är det otillfredsställande. De provresultat som skickas in ligger ändå till grund för den uppföljningsrapport som hittills tagits fram till varje prov efter det att provet inte längre omfattas av provsekretess. Den bristande kvaliteten på den nuvarande resultatinsamlingen talar för en förändring i form av en totalinsamling. Denna typ av insamling är dock viktig som ett komplement. För att kvalitetssäkra provuppgifterna behöver elevlösningar samlas in även fortsättningsvis. Skolverket avser att förbättra kvaliteten på insamlingen av elevlösningar bl.a. med hjälp av tydligare information till rektor.

Förslag till uppföljning av de nationella proven

Skolverket föreslår

- en totalinsamling genom att lägga till insamling av provresultat till den reguljära insamlingen genom Statistiska centralbyrån (SCB).

Urvalsinsamling eller totalinsamling?

Uppdraget till Skolverket var att lämna förslag på hur uppföljningen kan utformas och att insamlingen av provuppgifter ska vara en urvalsinsamling.

Med en urvalsinsamling blir uppgiftslämnarbördan för huvudmännen mindre än vid en totalinsamling, dvs. färre anordnare behöver lämna uppgifter till Statistiska centralbyrån eller Skolverket. Med tanke på att antalet sfi-studerande är lägre än det för en kull i grundskolan eller gymnasieskolan och att det är en heterogen population i fråga om t.ex. ålder, utbildningsbakgrund etc., kan det bli svårt att göra ett representativt urval. När det gäller studerande som avslutar studieväg 1 kan antalet vara så lågt att alla studerandes resultat måste samlas in för att få en tillräckligt stor grupp för redovisning av provresultat. Det antal kommuner som går att rapportera ifrån blir färre i en urvalsinsamling. En urvalsinsamling kräver också en särskild design vilket innebär en ökad kostnad.

Med en totalinsamling följer att alla kommuner lämnar uppgifter om provresultat för samtliga elever. Uppgiftslämnarbördan blir större än vid en urvalsinsamling. Dock finns flera vinster att göra med en totalinsamling. En sådan insamling skulle ge en heltäckande bild över landet, det skulle t.ex. bli möjligt att jämföra provresultat och betyg. Med en komplettering av den reguljära insamlingen med rapportering av provresultat skulle kommunerna bara behöva lägga till några uppgifter per elev

vid samma tillfälle som övrig rapportering. Eftersom provet numer är obligatoriskt och alla elever kommer att genomföra det finns information om provresultat hos varje utbildningsanordnare. Det är önskvärt att insamlingen av statistik som rör uppföljningen av sfi-proven samordnas så långt det är möjligt med insamlingen av statistik som rör den reguljära uppföljningen av elever och studieresultat i sfi. Detta för att minimera antalet insamlingstillfällen och därigenom lindra huvudmännens uppgiftslämnarbörda.

I kontakter med kommuner framkommer det ofta att det upplevs som en börda att lämna de uppgifter som ligger till grund för uppföljningsstatistiken. Denna börda blir större om personuppgifter gällande sfi-proven ska rapporteras fler gånger per år än som sker idag. Man bör sträva efter, att så långt det är möjligt, använda sig av sådana uppgifter som redan samlas in och att provuppgifter läggs till insamlingen och redovisningen av övriga elev- och kursuppgifter.

Uppföljningsstatistiken över sfi

I den reguljära statistikinsamlingen samlar Skolverket två gånger per år in uppgifter om kursdeltagare i svenskundervisning för invandrare (sfi). Insamlingen sköts av Statistiska centralbyrån (SCB) på uppdrag av Skolverket och görs från samtliga skolor och ligger till grund för den reguljära uppföljningsstatistiken som presenteras på läsårsbasis. Utöver elevstatistik samlas även läraruppgifter in via lärarregistret och kostnadsuppgifter via räkenskapsammandraget. Skolverket får meddela föreskrifter om skyldigheten att lämna uppgifter för uppföljning och utvärdering, se 1 § förordning (1992:1083) om viss uppgiftsskyldighet för skolhuvudmännen inom det offentliga skolväsendet m.m. Enligt Skolverkets föreskrifter om uppgiftsinsamling från skolhuvudmännen ska uppgifterna lämnas två gånger per år. Insamlingstillfällena avser perioden 1 juli – 31 december respektive 1 januari – 30 juni. De uppgifter som ska lämnas in av skolhuvudmännen för varje elev är följande:

Namn, personnummer, kön, flykting/övrig invandrare/tillståndssökande, studieväg och kurs i sfi, modersmål, utbildningsbakgrund, deltagande i läs- och skrivinläring inom sfi eller grundläggande vuxenutbildning, tidpunkt för kursstart (för varje påbörjad kurs), tidpunkt för ev. kurslut (för varje kurs), tidpunkt för senaste ev. avbrott, orsak till kurslut och avbrott (för varje kurs), betyg på kursen, elevtimmar på kursen, arbetsplatsorientering/förvärvsarbete under kursen.

Vilka resultat ska samlas in?

Skolverket föreslår att delprovresultat och sammanvägt provbetyg samlas in.

I den befintliga insamlingen av sfi-prov som genomförs av Stockholms universitet samlas följande delprovresultat in: läsförståelse, hörförståelse, skriftlig färdighet, muntlig färdighet. I en totalinsamling skulle resultat för delprov och det sammanvägda provbetyget samlas in. Insamling på delprovsnivå sker för att kunna göra en

mer detaljerad analys, bl.a. för att kunna jämföra provresultaten för olika förmågor. Med en totalinsamling får vi ett pålitligt underlag för analyser av de olika förmågorna och även möjlighet att studera relationen provbetyg – kursbetyg.

Planering av insamlingens genomförande

Skolverket föreslår start för reguljär resultatinsamling våren 2010.

Tidpunkt

För att genomföra en resultatinsamling krävs en viss framförhållning. De administrativa system som används av utbildningsanordnarna måste anpassas till nya rutiner, något som tar ca sex månader. För att börja samla in provresultat våren 2010 sker planering med SCB under 2009.

Den reguljära sfi-insamlingen genomförs efter varje avslutad termin. Insamlingen våren 2010 avser resultaten för höstterminen 2009.

Publicering

Om insamlingen av provresultat samordnas med den reguljära insamlingen av elev- och kursuppgifter kan publicering av provresultat ske vid samma tillfälle. Befintligt tabellverk över resultaten i sfi kan i så fall utökas med en tabell på riksnivå som visar sammanvägt provbetyg och resultat på de olika delproven uppdelat på bakgrundsvariabler exempelvis kön, utbildningsbakgrund m.m. För att uppgiftslämnarna ska få någonting tillbaka kan man också tänka sig att publicera resultaten på kommunnivå i de fall det är möjligt, dvs. i de kommuner där antalet prov är tillräckligt många. Kostnaden för att lägga till en ny tabell i tabellverket är låg.

För övriga nationella prov skriver Skolverket årliga resultatrapporter i samband med att provstatistiken publiceras. Där ingår ämnesvisa rapporter från de olika provinstitutioner. I samband med att nya insamlingsrutiner införs för sfi-proven kommer också rapporteringen att kunna utvecklas och förbättras.

När insamling av både provresultat och betyg sker kan en jämförelse göras av förhållandet mellan dessa båda mått. Så har t.ex. studien *Provbetyg – slutbetyg – Likvärdig bedömning?*¹ kunnat genomföras med utgångspunkt i insamlingarna av provresultat för årskurs 9. Jfr också regeringsuppdrag om jämförelse mellan provbetyg och slutbetyg Dnr U2007/7921/SAM/G.

Kostnader

Kostnader för att lägga till nya variabler till den reguljära sfi-insamlingen är låga. Som exempel kan nämnas att kostnaden för framtagning av en tabell på SCB är ca 30 000 kr.

¹ Rapport 2007:300.

Framtida förändringar*Insamling via bedömningsplattformen av prov baserade på IT-lösningar*

Skolverket ska erbjuda sfi-prov baserade på IT-lösningar via en bedömningsplattform. Utvecklingen av plattformen sker så snabbt det är möjligt men den kan tidigast tas i bruk under 2010. En insamling via bedömningsplattformen medför per automatik en totalinsamling. När bedömningsplattformen tas i bruk och de juridiska frågor som är förknippade med insamling via den är utredda kan provresultat samlas in via plattformen. En uppskattning är att det skulle gå att börja samla in provresultat under 2010.

När bedömningsplattformen är i bruk kommer sannolikt provdata att kunna samlas in enligt beskrivningen nedan.

Eleven genomför provet i bedömningsplattformen. Genomförda uppgifter automatbedöms eller bedöms manuellt av lärare direkt i bedömningsplattformen, beroende på bl.a. uppgiftstyper.

Elevresultat redovisas i form av poäng/betygskvalitet per uppgift. Om ett delprovs samtliga uppgifter innehåller poäng så adderas delprovets poäng på individnivå. Om samtliga delprov har poäng kan provpoäng och provbetyg (viktning ska vara möjlig) genereras direkt i bedömningsplattformen. Uppgifter som bedöms av läraren kräver att läraren fyller i elevens resultat direkt i bedömningsplattformen.

Möjligheten till lagring av personnummer och andra personuppgifter i bedömningsplattformen måste utredas ett arbete som pågår på Skolverket. En elevs provresultat måste säkert kunna identifieras med personnummer vid insamlingen av provuppgifter för att sedan kunna kopplas till registerdata. Övriga parametrar samlas in av SCB och kan sedan kopplas samman med provresultaten hos dem för att sedan levereras till Skolverket. Det är svårt att hitta andra lösningar än att samla in med personnummer.

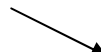
Förslag vid uppbyggnad av systemet

Enligt Skolverkets planering ser strukturen för insamling ut som nedan.

Eleven genomför provet	
Systemet automatbedömer	Lärare bedömer uppgifter
Systemet summerar resultat	Lärare anger resultat
Lärare sammanväger automatbedömt och lärarbedömt resultat	
Resultat redovisas på delprovsnivå	
Delprovsresultat sammanvägs till provbetyg (med ev viktning av delprovsresultat)	
Resultat redovisas på individnivå	
Resultat aggregeras och redovisas på gruppnivå	

Exporteras till excelfil

Redovisas via bedömningsplattformen

Att samla in provdata via bedömningsplattformen kan lösas tekniskt, dock behöver flera juridiska frågor utredas innan en insamling kan ske via plattformen. Dessa frågor är bl.a.

- i vilken utsträckning Skolverket behöver samla in personuppgifter såsom t.ex. personnummer
- hur lagring av uppgifter ska ske
- vem som ska ha åtkomst till uppgifterna
- hur uppgifter ska skyddas.

Detta arbete pågår inom ramen för utveckling av bedömningsplattformen.

Per Thullberg
Generaldirektör

Karin Hector-Stahre
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har Camilla Asp, Ragnar Eliasson, Ann Charlotte Gunnarson, Kjell Hedwall, Eva Lindgren samt Staffan Lundh i Skolverkets ledningsgrupp deltagit.